

Archeologische Quick Scan

**Plangebied Brediusdal
Stadsdeel Westerpark, Amsterdam**

**Quick Scan BMA 33
Amsterdam 2006**

Inhoud

Inleiding	4
1 De locatie	5
1.1 Kadastrale gegevens	5
2 Beleid	6
2.1 Verdrag van Valletta	6
2.2 Archeologiebeleid provincie Noord-Holland	6
2.3 Archeologiebeleid gemeente Amsterdam	7
2.4 Plangebied Brediushal	8
3 Beknopte geologie en bewoningsgeschiedenis	9
3.1 Algemeen	9
3.2 Historische inventarisatie	10
3.2 Archeologische inventarisatie	13
4 Evaluatie en aanbeveling	14
Literatuur	16
Bijlage 1 Archeologische beleidskaart plangebied Brediushal	17

Inleiding

Deze waardestelling heeft betrekking op de bouwlocatie van de Brediushal in het Stadsdeel Westerpark, Amsterdam. De sporthal is in 2004 door brand verwoest en zal op deze locatie worden herbouwd. Tevens komen er woningen en een kinderdagverblijf op het terrein.

Vanwege de artikel 19 WRO procedure zullen de te verwachten archeologische waarden worden geïnventariseerd. In dit kader heeft het bureau Monumenten & Archeologie Amsterdam de voorliggende waardestelling uitgevoerd.

In het plangebied heeft tot op heden geen archeologisch onderzoek plaatsgevonden. Concrete aanwijzingen over de aanwezigheid van archeologische overblijfselen zijn dan ook niet voorhanden. De archeologische waardestelling is gebaseerd op een historisch topografische inventarisatie waarbij gebruik is gemaakt van historisch kaartmateriaal, literatuur en archiefstukken.

De quick scan biedt een overzicht van archeologische c.q. cultuurhistorische verwachtingen. De daaruit voortvloeiende waardestelling is weergegeven middels een beleidskaart van het plangebied Brediushal. De quick scan bevat ten slotte een specificatie van maatregelen voor de inplanning van archeologische zorg binnen de voorgenomen ontwikkeling van de Brediushallocatie.

1 De locatie

Het plangebied Brediusshal ligt ingeklemd tussen de Zaanstraat in het oosten, het Brediuszwembad in het westen en de spoorlijn in het zuiden. Het gebied bevindt zich langs een restant van de voormalige Spaarndammerdijk, ten westen van de Transformatorweg. Het plangebied is grotendeels bebouwd.

1.1 Kadastrale gegevens

<i>Provincie</i>	Noord-Holland	<i>Kaartblad</i>	25B
<i>Gemeente</i>	Amsterdam	<i>X-coördinaat</i>	119.792,00
<i>Plaats</i>	Amsterdam	<i>Y-coördinaat</i>	489.471,00

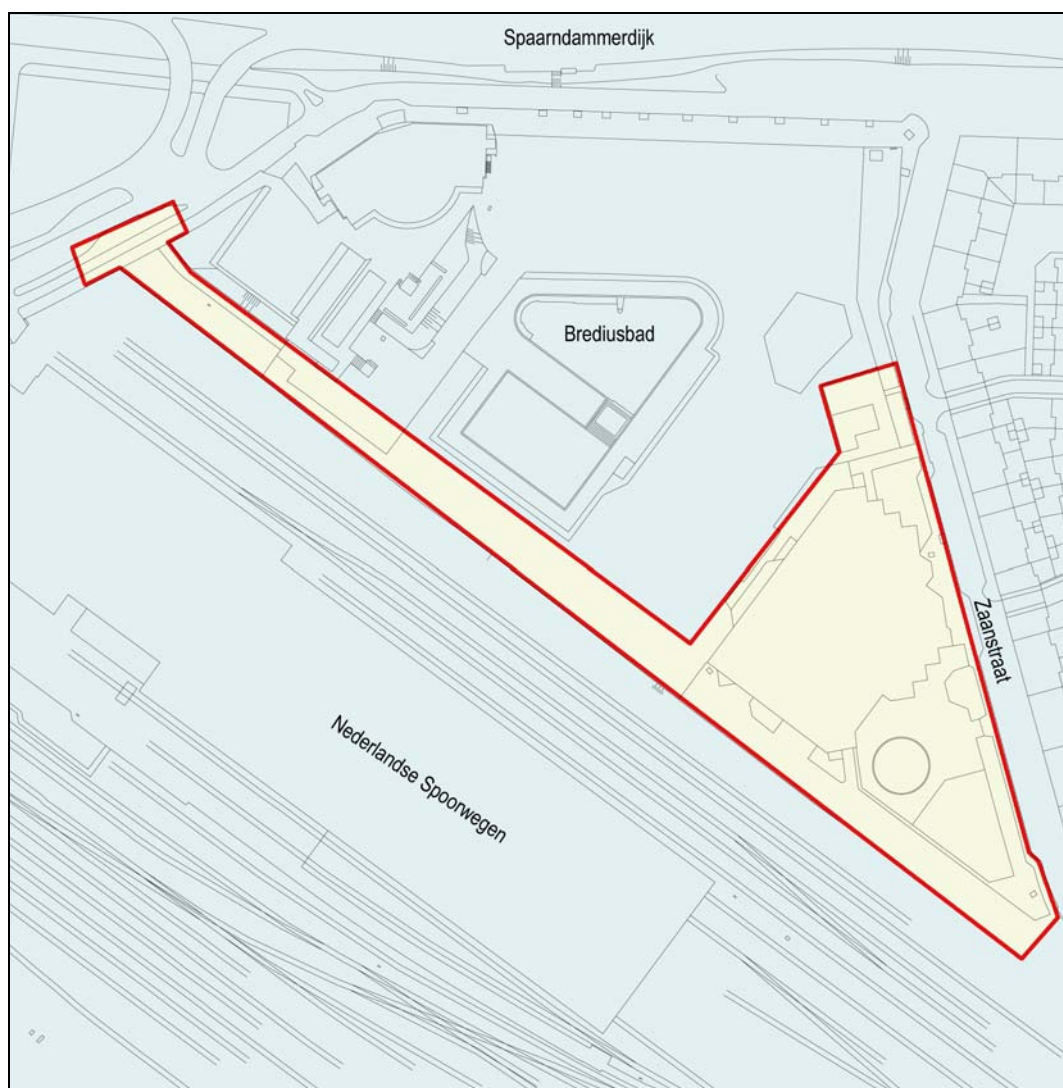

Fig. 1 Locatie plangebied Brediusshal (rood omlijnd).

2 Beleid

2.1 Verdrag van Valletta

Aan het einde van de jaren tachtig groeide op Europees niveau het besef dat grootschalige infrastructurele werken, bouwprojecten en intensivering van de landbouw het archeologisch erfgoed in toenemende mate aantastten en onder druk zetten. Om deze tendens te keren besloten de Europese ministers van Cultuur in 1992 tot ondertekening van het Verdrag van Valletta inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed (ook wel bekend als Verdrag van Malta). Een belangrijk uitgangspunt in dit verdrag is dat in iedere fase van de planontwikkeling behoud van archeologisch erfgoed dient te worden meegewogen. Het streven is behoud ter plaatse, maar als dat vanwege omstandigheden of technisch gesproken niet haalbaar is, is archeologisch onderzoek nodig voor de documentatie en berging van het erfgoed. De initiatiefnemer van het bouw- of inrichtingsplan dat tot bodemverstoring leidt is verantwoordelijk voor de planologische en financiële inpassing van de archeologische zorg. Sinds 2001 is, vooruitlopend op de implementatie van de Maltawetgeving, door de Staatsecretaris van Cultuur het interim-beleid vastgesteld. Dit houdt in dat een aantal punten van de Maltawetgeving al van kracht zijn, in het bijzonder daar waar het kwaliteitsbestel (KNA) en de vergunningverlening van uitvoerend werk betreft. Op 4 april 2006 is door de Tweede Kamer het wetsvoorstel 'archeologische monumentenzorg' aangenomen waarmee wijzigingen in het kader van het Verdrag van Valletta wettelijk worden doorgevoerd.

2.2 Archeologiebeleid provincie Noord-Holland

Voor de implementatie van het Verdrag van Valletta heeft de provincie Noord-Holland diverse maatregelen getroffen voor de inpassing van archeologie in de ruimtelijke ordening. Culturele planologie en cultureel behoud behoren tot de vier kerntaken, zoals de provincie die heeft geformuleerd in de Cultuurnota 2005-2008 (Provincie Noord-Holland 2004). Hiermee sluit de provincie aan op de Nota Belvédère uit 1999, waarin behoud van cultuurhistorie door ontwikkeling wordt nagestreefd. De provincie betreft nadrukkelijk culturele waarden, waaronder ook archeologie, bij de inrichting van de ruimtelijke- en stedelijke vernieuwing. Bestemmingsplannen worden getoetst op aanwezigheid van beleid ten aanzien van archeologie. De provincie heeft tevens de speerpunten met betrekking tot de artikel 19-procedure WRO verscherpt. Wanneer hoge of zeer hoge archeologische waarden in de aanvraag voor vrijstelling van het bestemmingsplan in het geding zijn, moet de gemeente een door de provincie af te geven verklaring van geen bezwaar krijgen. Een dergelijke verklaring wordt alleen afgegeven indien er een waardestelling voorhanden is in de vorm van een archeologisch rapport (quick scan), opgesteld door een gekwalificeerde archeologische instantie of bedrijf. Als er sprake is van een lage waarde is geen archeologisch onderzoek vooraf nodig. Wanneer het rapport de aanwezigheid van archeologische waarden

bevestigt, dient de initiatiefnemer technische of bouwkundige maatregelen te treffen waardoor de monumenten alsnog in de bodem kunnen worden behouden. Indien dergelijke maatregelen niet mogelijk zijn is de initiatiefnemer verplicht tot de inpassing van een archeologische opgraving of een archeologische begeleiding.

2.3 Archeologiebeleid gemeente Amsterdam

Vanwege de spreiding van de verantwoordelijkheid voor het archeologisch erfgoed dienen gemeenten hun eigen archeologiebeleid nader in te vullen. Tegen deze achtergrond is in 2005 de beleidsnota Monumenten en Archeologie van de gemeente Amsterdam door de gemeenteraad vastgesteld (BMA 2005). In het kader van het nieuwe beleid heeft de afdeling Archeologie van BMA als centraal stedelijke dienst diverse maatregelen ontwikkeld om archeologie meer te integreren in het planologische proces. Aansluiting met ruimtelijke ordening is een voorwaarde om adequaat en op tijd in te kunnen spelen op bouwontwikkelingen in de stad en verlies van waardevol bodemarchief te voorkomen. Al in 2001 is de afdeling Archeologie gestart met de ontwikkeling van archeologische verwachtingskaarten voor de afzonderlijke stadsdelen. De kaarten zijn een verfijning van de Cultuur Historische Waardenkaart van de provincie. De CHW-kaart is bedoeld als een algemeen uitgangspunt en behoeft voor specifieke plangebieden op een gedetailleerder niveau nadere invulling van de archeologische verwachting. Met deze invullingen kunnen archeologische programma's effectiever worden ingepast in bouwprocessen.

De uitwerking van het beleid houdt in dat bij bodemversturende (bouw)activiteiten een waardestelling in de planning dient te worden opgenomen in de vorm van een bureauonderzoek (quick scan). De quick scan behelst een inventarisatie van de archeologische waarden binnen het specifieke plangebied en een advies met betrekking tot het daarbij behorende beleid. Het beleidsmatige vervolgtraject bestaat uit twee opties:

- een eventueel vervolgonderzoek, te weten een IVO (Inventariserend Veldonderzoek) of een AO (Archeologische Opgraving);
- geen maatregelen vooraf vanwege een lage verwachting.

In het laatste geval geldt wel een meldingsplicht. Dit houdt in dat wanneer tijdens het bouwrijp maken van het terrein of de uitvoering van de bouwwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische sporen worden aangetroffen, documentatie en berging van de bodemvondsten vanwege de Monumentenwet noodzakelijk is. Hierover dient per ommegaande melding te worden gemaakt aan de afdeling Archeologie. In gezamenlijk overleg kan dan worden bepaald of en in welke mate maatregelen nodig zijn voor archeologische zorg. In geval van veldonderzoeken (IVO of AO) is een PvE (Plan van Eisen) vereist om de uitgangspunten, de werkwijze en de planning vast te leggen. De duur van een dergelijke IVO of AO is afhankelijk van de omvang en de ligging van de bouwlocatie.

2.4 Plangebied Brediushal

Het plangebied Brediushal ligt volgens de Cultuur Historische Waardenkaart van de provincie Noord-Holland (CHW) buiten zones met een archeologische waardering. Het plangebied grenst wel aan de (nog zichtbare) historische Spaarndammerdijk (fig. 2). Binnen het plangebied zijn geen wettelijk beschermde archeologische monumenten aangewezen. Ten behoeve van een meer specifieke waardestelling is het voorliggende historisch topografisch onderzoek uitgevoerd. Als uitgangspunt voor de topografische analyse diende de Topografische Militaire Kaart (1854) in combinatie met gegevens van de kaart van Visscher (ca. 1700), de Kadastrale Minuut (1832) en de Chromotopografische Kaart (1866-1954). Dit kaartmateriaal toont aan dat binnen het plangebied sporen van ontginnings- en bewoningsactiviteiten uit de laatmiddeleeuwse periode kunnen worden verwacht, evenals bewoningssporen uit de periode daaropvolgend (Nieuwe Tijd).

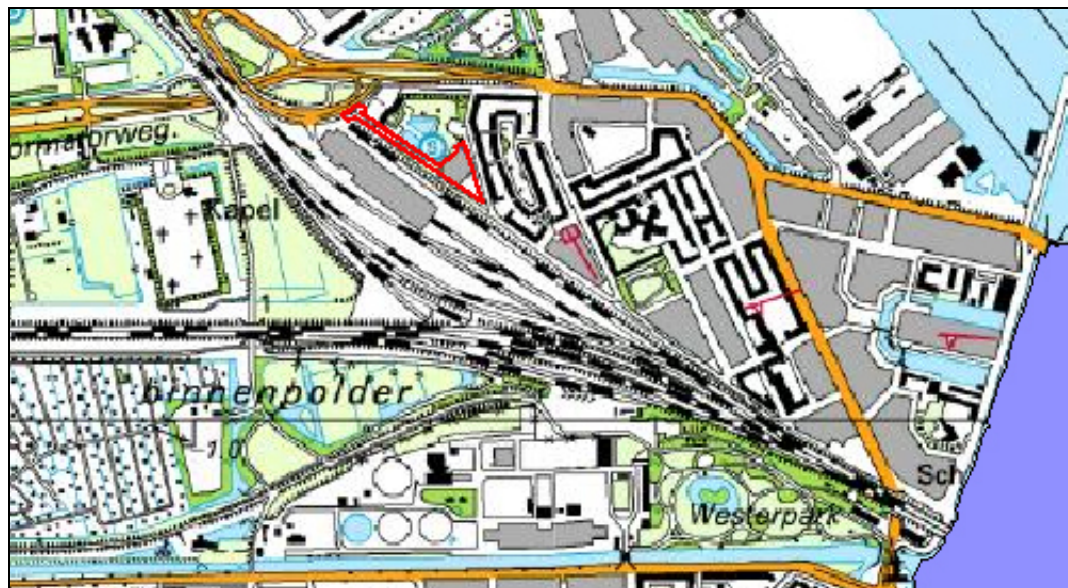

Fig. 2 Kaartuitsnede Cultuur Historische Waardenkaart provincie Noord-Holland. Het plangebied (rood omlijnd) ligt direct ten zuiden van het nog zichtbare deel van de historische Spaarndammerdijk.

3 Beknopte geologie en bewoningsgeschiedenis

3.1 Algemeen

Het huidige bewoningslandschap in en om Amsterdam vindt zijn oorsprong in een enkele millennia durend geologisch proces. De diepere ondergrond van Amsterdam (vanaf ca. 12 m -NAP) is opgebouwd uit lagen zand en klei die zich hier in het Pleistoceen (ca. 120.000 - 8.000 v. Chr.) hebben afgezet. Na de laatste IJstijd, vanaf ongeveer 8.000 v. Chr., trad een toenemende vernatting van het kustgebied op. Hierdoor ontstonden uitgestrekte veengebieden, waar permanente bewoning slechts op hoger gelegen oeverwallen en kreekruigen mogelijk was. Op gezette tijden was de invloed van de zee zo groot, dat op het veen pakketten klei werden afgezet, waarna de veengroei zich weer voortzette (fig. 3). Aan deze ongeveer 9.000 jaar durende natuurlijke landschapsvorming kwam vanaf de late tiende eeuw n. Chr. een eind: toen startte de systematische ontginning van het hoogveen door de mens (Veerkamp 1997).

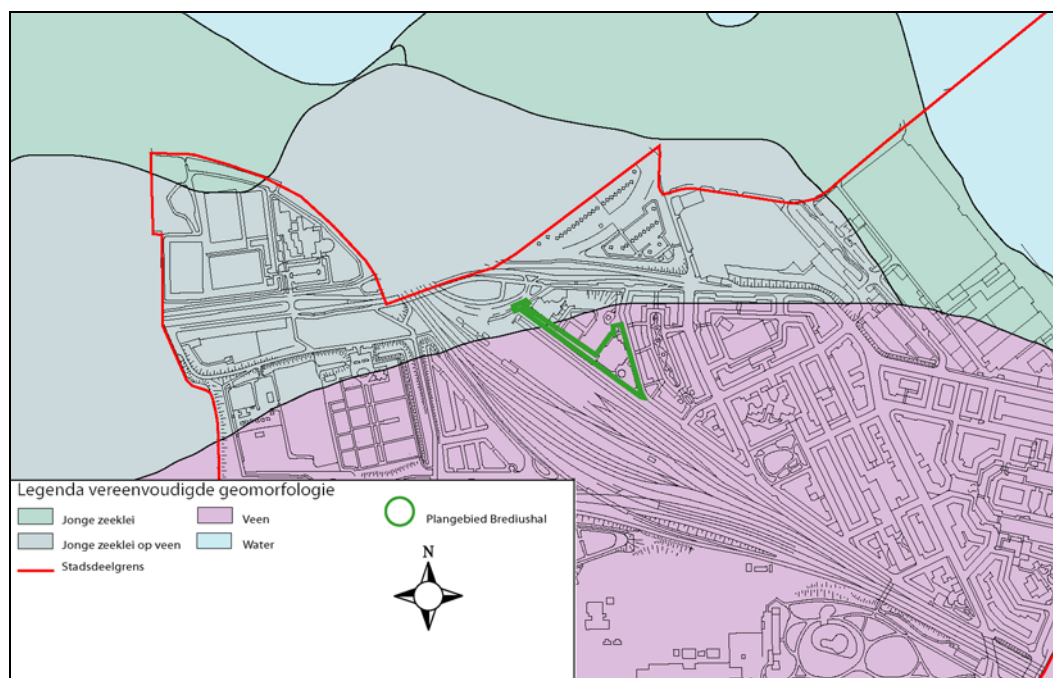

Fig. 3 De geomorfologie van het plangebied Brediusdal (groen omlijnd) in stadsdeel Westerpark.

Aangezien het stadsgebied van Amsterdam oorspronkelijk uit nat hoogveen bestond, was het voor de twaalfde eeuw nauwelijks geschikt voor bewoning. Overblijfselen van menselijke activiteiten uit deze periode zijn in Amsterdam dan ook tot op heden niet bekend. De vroegste bewoning buiten Amsterdam (op de zandruggen in Noord-Holland bijvoorbeeld) dateert uit de Bronstijd (ca. 2.000 - 800 v. Chr.). Uit de daaropvolgende IJzertijd (800 - 12 v. Chr.) en de Romeinse Tijd (12 v. Chr. - 450 n. Chr.) zijn er op Amsterdams grondgebied enkele vondsten gedaan. Deze overblijfselen bevonden zich in ophogingslagen en

kunnen niet direct aan bewoning ter plaatse worden gerelateerd. De oudste resten van permanente bewoning zijn tot nu toe teruggevonden op de oevers van de Amstel (bijv. Nieuwendijk). Ze dateren uit de ontginningsperiode die in Amsterdam begon aan het einde van de twaalfde eeuw (de Late Middeleeuwen). De nederzetting aan de rivier groeide vanaf de veertiende eeuw uit tot een stad. In de zeventiende eeuw bereikte de stedelijke ontwikkeling zijn hoogtepunt met de aanleg van de halfcirkelvormige stadsmuur met 26 bolwerken langs de Singelgracht. Pas aan het einde van de negentiende eeuw begon de stadsuitbreiding buiten de historische binnenstad. Ook het gebied waar stadsdeel Westerpark nu deel van uitmaakt is tot de vorige eeuw grotendeels onbebouwd gebleven.

3.2 Historische inventarisatie

Het plangebied Brediushal ligt in de voormalige Overbrakerpolder. De polder werd in 1631 van de zuidelijker gelegen Sloterpolder gescheiden door de aanleg van de Haarlemmertrekvaart. De Spaarndammerdijk vormde de grens tussen de binnendijs gelegen Overbraker Binnenpolder en het buitendijs aangeslibde land van de Overbraker Buitenpolder (fig. 4).

Fig. 4 Uitsnede van de Topografisch Militaire Kaart uit 1854. De locatie van het plangebied is rood aangegeven.

De ontginning van de polders ten zuiden van het IJ kwam vermoedelijk in de elfde of twaalfde eeuw op gang. Het ontginningsstelsel had diverse startpunten, waarbij doorgaans een waterloop als uitvalsbasis diende. Haaks op het water werden percelen uitgezet met een onderlinge afstand van 30 tot 100 m. Aan de kopse kant verrezen boerderijen op huisterpen en ontstond de voor het veenlandschap typerende lintbebouwing. De ontginningspercelen werden van elkaar gescheiden door middel van sloten. Deze sloten dienden tevens om het natte veengebied te ontwateren. Door de ontwatering kwam het veen droog te

liggen en werd het land geschikt voor akkerbouw. Inherent aan de ontwatering van het veen was de daling van het maaiveld, waardoor de akkers bloot kwamen te staan aan overstromingsgevaar. Om ze hiertegen te beschermen werden achter- en zijkaden aangelegd. Desondanks trad vernatting van de percelen toch op. Men bracht daarom een nieuwe strook veen in cultuur. Omdat de bewerking van de akkers zeer intensief was schoof bij de verlenging van de kavel vaak ook de bewoning op. De achterkade werd dan als secundaire ontginningsas in gebruik genomen (Stol 1993).

De bodemdaling was niet alleen nadelig voor de akker, ook de huisplaatsen moesten voortdurend worden opgehoogd. Op de zo ontstane huisterpen stonden boerderijen die waren opgetrokken uit hout, leem en riet. De eerste boerderijen bestonden uit een woonruimte en waren ongeveer zes meter lang. Rond het midden van de twaalfde eeuw ontwikkelden de boerderijen zich tot zogenoemde woonstalhuizen; het woon- en stalgedeelte was niet van elkaar gescheiden, maar ondergebracht in één gebouw. De boeren voerden een gemengd bedrijf waar veeteelt samen met akkerbouw plaatsvond. Gedurende de veertiende eeuw veranderde dit en kwam de nadruk op veeteelt te liggen. De aanhoudende vernatting van de bodem had akkerbouw nagenoeg onmogelijk gemaakt (Hoppenbrouwer 2002).

Ook na de ontginningsperiode hielden de problemen met de waterhuishouding aan. Door de daling van het maaiveld vonden regelmatig overstromingen plaats waarbij grote stukken land verloren gingen. De overstromingen vormden een grote schadepost voor de graven van Holland, die dit gebied in bezit hadden. Om hun bezit en de daaraan gerelateerde inkomsten veilig te stellen lieten zij op meerdere plekken in Holland dijken, sluizen en dammen aanleggen. In 1220 gaf graaf Willem II toestemming tot het opwerpen van een stormvloedkering, de Spaarndammerdijk (Hogenes 1997). De dijk zou onderhouden worden door de heerlijkheden Sloten, Osdorp, De Vrije Geer en Sloterdijk. Dit werd echter meestal verzaakt, waardoor er vaak dijkdoorbraken plaatsvonden. Het Hoogheemraadschap Rijnland heeft dit onderhoud daarom in 1544 op zich genomen. De kronkelige dijk was tot de aanleg van de Haarlemmertrekvaart in 1631 de belangrijkste landroute naar Haarlem (Kruizinga 2002). Langs de dijk vond bewoning plaats, in elk geval vanaf de zeventiende eeuw, mogelijk ook al direct na de aanleg van de dijk. Via sluizen bij Sloterdijk, Spaarndam en vanaf 1492 ook via sluizen bij Halfweg, werd overtollig water vanuit de polders op het IJ geloosd (fig. 5).

Vanwege de economische bloei en de internationale welvaart groeide in de zeventiende eeuw het Amsterdamse bevolkingsaantal. Hierdoor nam ook de afzetmarkt van groenten van de stad toe. In de loop van de zeventiende eeuw, maar vooral in de achttiende eeuw, werd de directe omgeving van Amsterdam van steeds groter belang voor de groentevoorziening (Schmall 1987). Het buitengebied was tevens een gewild stedelijk recreatiegebied. Amsterdamse patriciërs lieten in de landelijke omgeving van de stad hofsteden bouwen. Aanvankelijk hadden deze hofsteden een overwegend agrarische functie, maar werden ook als beleggingsobject beschouwd. In de zomers werden de hofsteden door recreanten bewoond (Meischke 1958).

De Overbrakerpolder behoorde tot halverwege de twintigste eeuw tot de rand van de stad. Een groot deel van de polder was nog een landelijk gebied. Op het moment dat het Algemeen Uitbreidingplan rechtsgeldig werd in 1939 werd de polder opgenomen binnen de stad. Een groot deel van de polder kreeg een industriële bestemming, wat ten koste ging van grote stukken Spaarndammerdijk. Het plangebied kreeg echter de bestemming van een park/plantsoen (Lowenthal 1992). Hierdoor is de aangrenzende Spaarndammerdijk behouden gebleven.

3.2 Archeologische inventarisatie

In of bij het plangebied is tot op heden geen officieel archeologisch onderzoek uitgevoerd. Concrete aanwijzingen over de kwaliteit van archeologische sporen zijn daarom niet voorhanden. De kwaliteit van eventuele archeologische resten dient daarom op basis van archeologische gegevens afkomstig van opgravingen uit de naaste omgeving te worden ingeschat.

In de nabije omgeving van het plangebied Brediushal is in het verleden één archeologische vindplaats gelokaliseerd die vondsten en sporen heeft opgeleverd die vergelijkbaar zijn met het verwachtingsbeeld van het plangebied. De vindplaats lag ten noorden van de dorpskerk te Sloterdijk. In een bouwput is door de Archeologische Werkgemeenschap Nederland (AWN) een fragment van steengoed aardewerk aangetroffen. Het fragment is afkomstig van een gebruiksvoorwerp dat in de vijftiende eeuw kan worden gedateerd. Tevens is een beschoeiing aangetroffen. Deze beschoeiing maakte mogelijk deel uit van een voormalige dijkconstructie (Schmitz 1981).¹

Wat betreft de archeologische kwaliteit van de ondergrond van het plangebied dient met (sub)recente verstoringen rekening te worden gehouden. De kans is groot dat bij de bouw van utiliteitsgebouwen op het terrein van de Brediushal de bodem is ontgraven. Dit betekent dat eventuele oorspronkelijke archeologische resten waarden hier verstoord zijn. Derhalve geldt voor het voormalig bebouwde deel van het plangebied een lage archeologische verwachting. In de bodem van de onbebouwde delen binnen het plangebied kunnen nog wel archeologische overblijfselen bewaard zijn.

¹ ARCHIS waarnemingsnummer: 15187

4 Evaluatie en aanbeveling

Uit de in paragraaf 3 geschetste ontwikkelingsgeschiedenis blijkt dat binnen het plangebied Brediushal rekening moet worden gehouden met de (gedeeltelijke) aanwezigheid van archeologische overblijfselen. Op grond van de beschikbare historische gegevens is een archeologische beleidskaart opgesteld (zie bijlage). Op deze kaart is aangegeven of en welke archeologische overblijfselen kunnen worden verwacht en waar deze zich mogelijk kunnen bevinden.

Afhankelijk van de mate waarin bodemverstoring plaatsvindt, is het beleid ten behoeve van archeologische zorg opgesteld. De beleidskaart maakt een onderscheid in de volgende gebieden:

- A Spaarndammerdijk (aangegeven in oranje).
- B Zone langs de Spaarndammerdijk met mogelijke (bewonings)sporen uit de ontginningsperiode (twaalfde-dertiende eeuw) en de Nieuwe Tijd (zestiende-negentiende eeuw) (aangegeven in groen).
- C Het voormalige poldergebied van de Overbrakerpolder met bewoningssporen en verkavelingsporen uit de ontginningsperiode (twaalfde-dertiende eeuw) en bewoningssporen uit de Nieuwe Tijd (zestiende-negentiende eeuw), (aangegeven in lichtgeel, verkaveling in lichtbruin).
- D Tracé van de voormalige spoorweg naar de Petroleumhaven (aangegeven in bruin/zwart).
- E Zone met huidige bebouwing utiliteitsgebouwen Brediushal (aangegeven d.m.v. arcering).

Elk van de bovengenoemde zones maakt onderdeel uit van het plangebied Brediushal. Op basis van de archeologische verwachting gelden binnen het plangebied de volgende beleidsmaatregelen.

Beleid zone A en B

Vanwege de ligging aan de Spaarndammerdijk en binnen de strook met mogelijke bewoningsresten (vanaf de middeleeuwen) hebben deze zones een hoge archeologische verwachting. Aangezien toekomstige ontgravingen archeologische waarden aan zullen tasten, geldt hier als beleid dat bij ontgraving van de oorspronkelijke bodem in de verdere bouwplanvorming een inventariserend veldonderzoek (IVO) dient te worden opgenomen. Het IVO kan mogelijk worden gevolgd door een Archeologische Opgraving (AO). Voor alle onderzoeken is een PvE (Programma van Eisen) vereist om de uitgangspunten, de werkwijze, de eventuele beperkingen en de planning vast te leggen.

Beleid zone C

Vanwege de grote afstand ten opzichte van de Spaarndammerdijk hebben eventuele archeologische waarden binnen deze zone een lage concentratie. Er bestaat een geringe kans dat deze waarden tijdens ontgravingswerkzaamheden worden verstoord. Daarom geldt voor deze zone een lage archeologische verwachting. Een archeologisch veldonderzoek voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden is niet nodig. Indien tijdens het bouwrijp maken van het terrein of de uitvoering van de bouwwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische sporen worden aangetroffen, is documentatie en berging van de bodemvondsten vanwege de Monumentenwet noodzakelijk. Hierover dient per ommegaande melding te worden gemaakt aan de afdeling Archeologie (bureau Monumenten & Archeologie). In gezamenlijk overleg kan dan worden bepaald of en in welke mate maatregelen nodig zijn voor archeologische zorg.

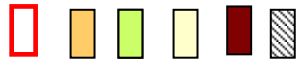
Beleid zone D

Deze zone heeft een lage archeologische verwachting. Bij herinrichting van het terrein is de spoorweg naar de Petroleumhaven vermoedelijk geruimd. Een archeologisch veldonderzoek voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden is niet nodig. Indien tijdens het bouwrijp maken van het terrein of de uitvoering van de bouwwerkzaamheden onverhoopt archeologische sporen worden aangetroffen, dient hierover per ommegaande melding te worden gemaakt aan de afdeling Archeologie (bureau Monumenten & Archeologie). Vanwege de Monumentenwet is documentatie en berging van de bodemvondsten noodzakelijk. In gezamenlijk overleg kan worden bepaald of en in welke mate maatregelen nodig zijn voor archeologische zorg.

Beleid zone E

Vanwege de (sub)recente bebouwing op dit deel van het terrein is hier de kans op aanwezigheid van archeologische waarden gering. Toekomstige ontwikkeling op dit deel van het terrein vormt vanwege deze waardestelling geen bedreiging van het bodemarchief. Het is niet nodig voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden een archeologisch veldonderzoek uit te voeren.

Bijlage 1 Archeologische beleidskaart plangebied Brediushal

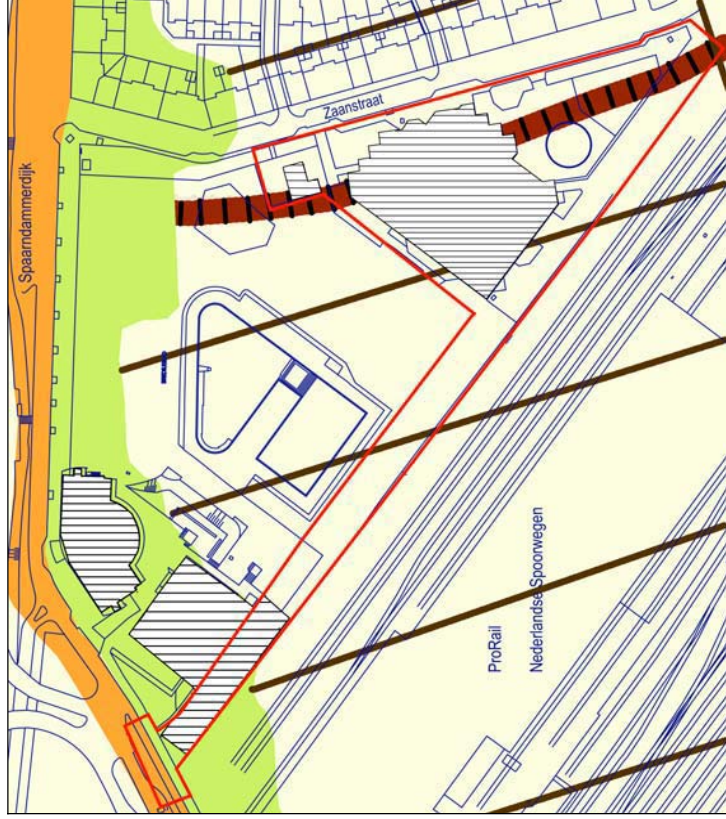
Beleid zones A en B. Hoge archeologische verwachting. Indien ontgraving van de oorspronkelijk aanwezige bodem plaats vindt, dient in de verdere planvorming rekening te worden gehouden met een inventariserend veldonderzoek (IVO). Het IVO kan mogelijk worden gevolgd door een Archeologische Opgraving (AO). Voor alle onderzoeken is een PvE (Programma van Eisen) vereist om de uitgangspunten, de werkwijze, de eventuele beperkingen en de planning vast te leggen.

Beleid zones C en D: Lage archeologische verwachting. Een archeologisch veldonderzoek voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden is niet nodig. Indien tijdens het bouwrijp maken van het terrein of de uitvoering van de bouwwerkzaamheden toch archeologische sporen worden aangetroffen, dient hierover per ommekeer melding te worden gemaakt aan de afdeling Archeologie (bureau Monumenten & Archeologie). Vanwege de Monumentenwet is documentatie en berging van de bodemvondsten noodzakelijk. In gezamenlijk overleg kan worden bepaald of en welke maatregelen nodig zijn voor archeologische zorg.

Beleid zone E: Lage archeologische verwachting. Bij de aanleg van de bebouwing is het bodemarchief dermate verstoord dat de kans op aanwezigheid van archeologische waarden gering is. Het is daarom niet noodzakelijk om voorafgaand aan de ontgravingen archeologisch onderzoek in de planning op te nemen.

Opmerkingen bij de kaart

1. De situatie op de kaart is een interpretatie van historische gegevens. De werkelijke locaties of begrenzingen van de cultuurhistorische elementen in situ, bijvoorbeeld de strook met bewoningssporen, kan daarom afwijken van de op de kaart afgebeelde situatie. Onderzoek in het veld is noodzakelijk voor nadere verificatie.
2. Dit advies geldt alleen voor het met rood omlijnde gebied. Voor het omliggende gebied is geen definitief archeologisch beleid vastgesteld.

Literatuur

- BMA, 2005: *Ruimte voor Geschiedenis. Beleidsnota Monumenten en Archeologie Amsterdam 2005-2010.*
- Hart, S., 1959: Van de boekentafel: De ontwikkeling van de Amsterdamse Petroleumhaven door H. Spiekman. In: *Amstelodamum, jaargang 46*, p. 239.
- Hofman, W., 1978: *Historische plattegronden van Nederlandse steden. Deel 1 Amsterdam.*
- Hogenes, K., 1997: *Costelijk Stadswater. Geschiedenis van de Amsterdamse waterhuishouding in vogelvlucht.*
- Hoppenbrouwer, P.C.M., 2002: 'De Hollandse economie ca. 975-ca. 1570', in: Nijs, de T. & E. Beukens (red.), *Geschiedenis van Holland tot 1572*, pp. 103-118.
- Kruizinga, J.H., 2002: *Het XYZ van Amsterdam*, p. 1021.
- Löwenthal, F., 1982: Geschiedenis van het bestemmingsplangebied Overbrakerpolders. In: *Ons Amsterdam, jaargang 34*, pp. 91-94.
- Meischke, R., 1958: Het Amsterdamse buitenhuis in de eerste helft van de zeventiende eeuw. In: *Amstelodamum, jaargang 45*, pp. 133-141.
- Provincie Noord-Holland, 2004: *Cultuur Verbindt. Cultuurnota 2005-2008 Provincie Noord-Holland.*
- Schmall, H., 1987: De rand van de stad. Agrarische en industriële activiteiten. Heinemijer, W.F. & Wagenaar, M.F.: *Amsterdam in kaarten. Verandering van de stad in vier eeuwen cartografie*, pp. 40-41
- Schmitz, E., 1981: Een verkenning bij Sloterdijk. *Het Profiel*. December 1981. pp. 3-4
- Stol, T., 1993: *Wassend water, dalend land. Geschiedenis van Nederland en het water.*
- Veerkamp, J.A.G., 1997: *Inventarisatie archeologische aandachtspunten bij de aanleg van de Noord/Zuidlijn*, pp.10-31.

Colofon

Datum:	September 2006
Status:	Definitief
Aanvrager:	Stadsdeel Westerpark Postbus 141 1000 AC Amsterdam
Contactpersoon:	C. Stor 020-5810165
Redactie:	dr. J.H.G. Gawronski
Tekst:	drs. L.F. de Leeuw
Tekeningen:	drs. L.F. de Leeuw
Inhoudelijke controle:	dr. J.H.G. Gawronski
Copyright:	Gemeente Amsterdam Bureau Monumenten & Archeologie